

MEERJARENSTRATEGIE

EERLIJK WERK VOOR IEDEREEN

NOVEMBER 2022

Mondiaal

Foto omslag: Emerance (40) werkt in Rwanda in de bouw. Als informele, vrouwelijke metselaar was het moeilijk om aan werk te komen of aan een fatsoenlijk loon. Dankzij een certificeringsprogramma van de Rwandese bouwbond Stecoma kon ze praktijkexamen doen en een certificaat behalen. "Met het certificaat kan ik in één klap mijn kwaliteiten bij een werkgever aantonen". Mondiaal FNV maakte het certificeringsprogramma van de bouwbond mede mogelijk, waardoor werk en positie van informele bouwvakkers, en vooral vrouwelijk bouwvakkers, is verbeterd.

Foto: Compass Media/Jeroen van Loon.

INHOUD

1. INTRODUCTIE	3
1.1 Wie zijn wij?	3
1.2 Een veranderende wereld	3
1.3 De strategie	4
2. VISIE, MISSIE EN KERNWAARDEN	5
2.1 De visie van Mondiaal FNV	5
2.2 De missie van Mondiaal FNV	5
2.3 Kernwaarden van Mondiaal FNV	7
3. SYSTEMISCHE VERANDERING OP DRIE NIVEAUS	9
3.1 Mondiaal FNV en het mondiale zuiden	9
3.2 Mondiaal FNV in Nederland en binnen Europa	10
3.3 Mondiaal FNV in de internationale arena	11
3.4 Samenhang tussen de niveaus	12
4. WAT DOET MONDIAAL FNV?	13
4.1 Bewustwording en solidariteit	13
4.2 Strategische programmering en financiële ondersteuning	13
4.3 Leren, innoveren en opschalen	13
4.4 Technische ondersteuning	15
4.5 Onderzoek en kennisdeling	15
4.6 Lobby en campagnes	15
4.7 Samenbrengen & afstemmen	16

Boerin Reka in India kreeg toegang tot duurzame energie en kan nu een beetje sparen. Foto Roderick Polak

1. INTRODUCTIE

1.1 WIE ZIJN WIJ?

Mondiaal FNV helpt vakbonden in het mondiale zuiden¹ versterken. Representatieve, democratische en inclusieve vakbonden die in staat zijn om goed te onderhandelen en op te komen voor hun eigen leden om te zorgen voor eerlijk werk² (decent work) voor iedereen, ongeacht gender, kleur, afkomst, leeftijd of seksuele voorkeur. Ons werk is gefundeerd op de principes van gendergelijkheid en 'rechtvaardige transitie' (Just Transition).

GENDERGELIJKHEID

Mondiaal FNV strijdt voor een wereld waarin iedereen zichzelf kan zijn en alle werkenden dezelfde kansen en rechten hebben. Vrouwen hebben nog regelmatig minder rechten dan mannen op de werkvloer. Ze worden eerder ontslagen, krijgen minder snel een contract en hebben vaak geen goed sociaal vangnet omdat ze bijvoorbeeld in de informele economie werken. Dat moet veranderen. Ons uitgangspunt is dat vrouwen worden aangetrokken tot vakbondslidmaatschap als ze zien dat vakbonden echt voor vrouwen werken, hun problemen aanpakken en hen effectief vertegenwoordigen. En vrouwen willen een actieve rol willen spelen in een vakbond die open staat voor vrouwelijk vakbondsleiderschap.

JUST TRANSITION

Mondiaal FNV is ervan overtuigd dat in de overgang van vervuilende naar hernieuwbare energiebronnen kansen liggen voor vakbonden om betere, gezondere banen te creëren, en sociale zekerheid te realiseren. En om toegang tot duurzame energie voor iedereen voor elkaar te krijgen. Vakbonden spelen hierbij een belangrijke rol. Als vakbonden een volwaardige plek aan tafel hebben bij onderhandelingen over klimaatbeleid, kunnen ze een energietransitie bereiken die werkt voor alle werkenden en hun gemeenschappen.

SOLIDARITEIT

We doen ons werk al meer dan 50 jaar en hebben veel ervaring, expertise en een groot internationaal netwerk. Vakbondswerk is gebaseerd op solidariteit. We doen ons werk niet omdat andere mensen ver weg 'zielig' zijn, maar omdat we ons bewust zijn dat we allemaal op dezelfde aarde leven en we met elkaar te maken hebben. Alleen als we samenwerken zijn we sterk genoeg om de oorzaken van de wereldwijde ongelijkheid aan te pakken.

Mondiaal FNV is verbonden aan de FNV en aan de wereldwijde vakbeweging. Samen vertegenwoordigen we meer dan 200 miljoen georganiseerde werkenden in alle continenten. We werken samen om uitbuiting te stoppen en handel eerlijker te maken. Ook strijden we samen tegen de groeiende beperkingen en repressie van democratische rechten en het geweld en de intimidatie tegen vakbondsleiders. Zonder deze basale rechten kan een democratische, sterke vakbeweging immers niet bestaan.

We focussen vooral op mensen in het mondiale zuiden en dan speciaal op de mensen met de minste kansen op goed werk, mensen die geen toegang hebben tot de formele arbeidsmarkt, gediscrimineerd worden of als arbeidsmigrant huis en haard hebben moeten verlaten op zoek naar werk.

We ijveren voor een wereldwijde eerlijke transitie: een omschakeling naar een meer duurzame economie met oog voor de gevolgen voor werknemersrechten, hun werkgelegenheid en levensonderhoud. Dit onder het motto: er zijn geen banen op een dode planeet.

1.2 EEN VERANDERENDE WERELD

Steeds meer regelgeving in Nederland wordt in Europa gemaakt. En wereldwijd zijn de grenzen tussen 'Noord' en 'Zuid' vervaagd: problemen en uitdagingen als flexibilisering en onzekerheid van werk, te grote macht van grote bedrijven, lange productieketens, groeiende arbeidsmigratie, platformwerk en klimaatverandering raakt werkende

¹We zijn ons ervan bewust dat deze term niet onomstreden is en erkennen de bezwaren. Bij gebrek aan beter, en omdat de term in de sector breed gebruikt wordt, laten we hem hier met deze kanttekening toch staan. Met het mondiale zuiden bedoelen we Afrika, Azië, Latijns-Amerika en de MENA-regio.

²Zie het kader 'Eerlijke werk, decent work' onder 2.1. voor de toelichting op wat Mondiaal FNV verstaat onder 'eerlijk werk'.

mensen overal ter wereld. Daarnaast zijn er wereldwijde tendensen tot privatisering, ook van essentiële diensten. Tevens is er sprake van ongelijke economische machtsverhoudingen tussen de rijke landen en de armere landen. Een systemische verandering is nodig, een verandering die fundamenteel is en die beïnvloedt hoe het hele economische en sociale systeem functioneert.

De Covid-19 pandemie, die begon in 2020, heeft veel kwetsbaarheden in dit systeem blootgelegd: haperende ketens, gebrek aan sociale bescherming, het niet betalen van lonen en een toename van kinderarbeid. Met name vrouwen, jongeren, LHBTI+ personen en andere groepen met minder toegang tot volwaardig werk, zijn onevenredig de dupe.

De vakbeweging ziet zich geplaagd voor grote uitdagingen. Het is noodzakelijk dat de organisatiegraad van vakbonden wereldwijd toeneemt en dat vakbonden ook meer informele werkers organiseren en plaats bieden aan onder andere vrouwen en LHBTI+ personen. Mondiaal FNV zet zich daarvoor in. We weten uit onderzoeken dat landen met een sterke vakbeweging en een goed klimaat voor sociale dialoog en onderhandeling beter in staat zijn te zorgen voor goed werk voor iedereen³. Daar ligt onze kans.

1.3 DE STRATEGIE

Waar en hoe hebben we de meeste meerwaarde? Hoe kunnen we ons werk het beste organiseren om een zo maximaal mogelijk effect te hebben en bij te dragen aan échte veranderingen op wereldschaal? Hoe werken we daarin samen met anderen? Hoe bereiken we synergie en coherentie en linken we werk op nationaal en internationaal niveau? Deze vragen beantwoorden we in deze strategische visie voor de middellange en lange termijn.

³Zie bijvoorbeeld https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_571914.pdf

2. VISIE, MISSIE EN KERNWAARDEN

2.1 DE VISIE VAN MONDIAAL FNV

Mondiaal FNV streeft naar een wereld waarin mensen- en arbeidsrechten zijn beschermd en worden gerespecteerd, ongeacht waar je bent geboren, je gender, seksuele voorkeur, afkomst of leeftijd, waar kinderen naar school gaan en waar werkenden een stem aan de onderhandelingstafel hebben. Waar iedereen een goed inkomen kan verdienen door eerlijk werk (decent work). Waar mensen die (tijdelijk) niet kunnen werken of geen werk hebben sociale zekerheid genieten. Een wereldeconomie waarin handel eerlijk is en de natuur en het klimaat is beschermd. Waar geen grote ongelijkheid is in inkomen, geen discriminatie heerst, en waar kansen en welvaart eerlijk worden verdeeld. En waar in geval van schendingen genoegdoening is voor de getroffen.

EERLIJK WERK, DECENT WORK

Decent work, of eerlijk werk, gaat om het krijgen van kansen op werk dat productief is en een eerlijk inkomen oplevert. Werk dat zekerheid biedt en sociale bescherming voor iedereen, betere vooruitzichten op persoonlijke ontwikkeling en vrijheid om je zorgen te uiten. Werk waar je de vrijheid hebt om je te organiseren en deel te nemen aan de beslissingen die van invloed zijn op je leven en gelijke kansen en behandeling voor iedereen biedt.

Een belangrijk onderdeel van eerlijk werk zijn de fundamentele arbeidsnormen. Dit betreft ILO-conventies op het gebied van het voorkomen van kinder- en dwangarbeid en discriminatie. Plus de conventies over het recht op organisatie en collectieve onderhandelingen. In 2023 is veilig en gezond werken daaraan toegevoegd. Eerlijk werk bestaat naast fundamentele arbeidsnormen ook uit het creëren van duurzame werkgelegenheid, sociale dialoog en sociale zekerheid. Dit zijn samen de vier pilaren van eerlijk werk. Inmiddels wordt een leefbaar loon ook door velen beschouwd als onderdeel van eerlijk werk.⁴

2.2 DE MISSIE VAN MONDIAAL FNV

Mondiaal FNV verbetert de positie van werkenden in voornamelijk landen in het mondiale zuiden. Dat doen we door democratische en inclusieve vakbonden te helpen opzetten, te versterken en door het bestrijden van arbeidsrechtenschendingen. We bevorderen onderhandelingen en sociale dialoog en voeren lobby, campagnes en acties. We focussen onder andere op de mensen met onzeker of tijdelijk werk, mensen die werken in de informele sector, vrouwen en migranten.

Mondiaal FNV faciliteert internationale kennisuitwisseling en werkt strategisch samen met vakbonden en andere stakeholders wereldwijd om de impact van ons werk en die van onze partners te vergroten.

Wij willen bereiken dat Nederlandse en internationale bedrijven overgaan op eerlijke productie, handel en beleid ten aanzien van medewerkers binnen het bedrijf en in de gehele toeleveringsketen.

EERLIJK ONDERNEMEN

Van bedrijven die internationaal zaken doen of investeren verwacht Mondiaal FNV dat ze erop toezien dat mensenrechten in hun ketens niet geschonden worden en het milieu niet negatief wordt beïnvloed. Want niet alleen overheden zijn hiervoor verantwoordelijk, ook bedrijven hebben een zorgplicht. Dat er geen kinderarbeid is, geen dwangarbeid en dat werknemers zich kunnen organiseren in vakbonden. Mondiaal FNV ziet dat bedrijven vrijwillig vaak nog te weinig verantwoordelijkheid nemen. Daarom moet er ook wetgeving komen die aan bedrijven verplichtingen oplegt.

⁴Zie ook: <https://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang-en/index.htm>

Ook voor Dedi, medewerker op een palmolieplantage in Indonesië, is het nodig om eerlijk werk te realiseren.
Foto: Chris de Bode

We zetten ons in voor internationale wettelijke bescherming van werkenden en de mogelijkheid voor gedupeerden om hun recht te krijgen in geval van schendingen.

We bevorderen eerlijke antwoorden op de klimaatcrisis en de technologisering van de economie, waarbij werknemers en vakbonden een actieve rol in het debat en in de onderhandelingen hebben. We werken daarbij strategisch samen met andere organisaties, overheden en met bedrijven of werkgeversorganisaties.

2.3 KERNWAARDEN VAN MONDIAAL FNV

We streven ernaar een betrouwbare, transparante partner te zijn. Integriteit staat hoog in het vaandel, zoals beschreven in ons integriteitsbeleid en onze gedragscode die regelmatig opnieuw worden besproken en geëvalueerd. We behandelen alle mensen met respect en waardigheid, zonder intimidatie, discriminatie, exploitatie of misbruik. Gelijkwaardigheid en inclusie staan aan de basis van ons handelen.

We zijn ons ervan bewust dat we als donor een geprivilieerde positie hebben. We onderhouden de relaties met vakbondspartners en andere samenwerkingspartners op basis van wederzijds respect en vertrouwen. We werken vanuit het principe van zuidelijk eigenaarschap. De onafhankelijkheid van onze partners en andere stakeholders staat buiten kijf. Prioriteiten van onze zuidelijke partners zijn leidend en projecten en activiteiten worden op een participatieve manier vormgegeven.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDG'S)

Op 25 september 2015 bereikten 193 landen tijdens een bijeenkomst van de VN overeenstemming over mondiale doelen tot 2030, de Sustainable Development Goals (SDG's). Het gaat om 17 financiële, sociale en ecologische doelen die moeten leiden tot een betere wereld.

Ieder land heeft de verplichting om te werken aan de duurzame ontwikkeldoelstellingen. Bedrijven, overheden, ngo's, kennisinstellingen én burgers moeten zich moreel en verplicht inzetten om de doelen in 2030 te behalen. De SDG's kan je zien als een soort kompas. Het werk van Mondiaal FNV en haar partners focust op SDG 8, 'Eerlijk werk en economische groei'. Andere relevante SDG's zijn onder meer SDG 1, 'Geen armoede' en SDG 5 'Gendergelijkheid'.

Het feit dat kinderen werken heeft vaak ook te maken met het ontbreken van eerlijk werk voor de volwassenen. Vakbonden spelen een belangrijke rol in de bestrijding van kinderarbeid. Foto Roderick Polak

3. SYSTEMISCHE VERANDERING OP DRIE NIVEAUS

In de beschrijving van de strategische aanpak van het werk van Mondiaal FNV onderscheiden we drie 'routes' op drie niveaus: hoe bereiken we doelen

- in de zuidelijke landen waar de verbeteringen vooral moeten plaatsvinden;
- in Europa en Nederland;
- in de internationale arena.

1. MONDIAAL FNV IN HET MONDIALE ZUIDEN

In het mondiale zuiden werkt Mondiaal FNV samen met haar partnerorganisaties op lokaal, nationaal en regionaal niveau aan respect voor arbeidsrechten. Werkgevers moeten in lijn met arbeidsrechten handelen en overheden behoren beleid te ontwikkelen en te implementeren met respect voor arbeidsrechten. Sterke, democratische en inclusieve vakbonden zijn de stem van werkenden en zullen een duurzame, drijvende kracht achter deze resultaten zijn.

2. MONDIAAL FNV IN NEDERLAND & EUROPA

Mondiaal FNV richt zich, in nauwe samenwerking met haar partnerorganisaties, vanuit Nederland en de Europese Unie op bedrijven die zaken doen in het mondiale zuiden. Nederlandse en internationale bedrijven moeten verantwoord ondernemen in lijn met internationale normen, en daarmee bijdragen aan het respecteren van arbeidsrechten in hun waardeketens.

Daarnaast stimuleren we, samen met de FNV en andere Nederlandse partners, dat de Nederlandse overheid en Europese Unie zich met samenhangend beleid en coherente inzet richten op het respecteren van arbeidsrechten in het mondiale zuiden. We willen dat zij consequent aandacht hebben voor gender, en nadruk leggen op een rechtvaardige klimaattransitie.

3. MONDIAAL FNV IN DE INTERNATIONALE ARENA

Mondiaal FNV draagt bij aan een versterkte internationale vakbeweging die zich op internationaal niveau hard maakt voor het respecteren van arbeidsrechten voor alle werkenden wereldwijd. We versterken internationale mechanismen die bijdragen aan het wereldwijd respecteren van arbeidsrechten. Daarbij focussen we op inclusie en een rechtvaardige klimaattransitie.

3.1 MONDIAAL FNV EN HET MONDIALE ZUIDEN

Een maatschappij waarin het nastreven van economische groei bovenaan staat, zonder aandacht voor sociale gelijkheid, klimaatverandering en armoedebestrijding is niet houdbaar. Het is daarom hoog tijd voor een systemische verandering in de verhouding tussen overheden, (inter)nationale bedrijven, werknemers en de vakbonden die hen vertegenwoordigen.

Het maatschappelijk middenveld, en vooral de democratische vakbeweging, neemt het voortouw in het ontwikkelen van een nieuw sociaal contract⁵, met universeel respect voor arbeidsrechten en aandacht voor goede werkomstandigheden. Via sociale dialoog onderhandelen vakbonden voor eerlijk werk en dragen op deze wijze bij aan duurzame sociaaleconomische ontwikkelingen wereldwijd. Zo creëren we een eerlijkere verdeling van kapitaal tussen landen en mensen, wat iedereen in staat stelt een fatsoenlijk leven te leiden.

⁵Onder een nieuw sociaal contract verstaan we een nieuwe overeenkomst tussen overheid, werkgevers en werknemers om eerlijk werk voor iedereen te garanderen. Eerder riep de ITUC hiertoe op - <https://www.ituc-csi.org/ituc-takes-demand-for-a-new-social?lang=en>. De term is gebaseerd op de theorie rondom het sociaal contract tussen de overheid en haar burgers - <https://www.filosofie.nl/sociaal-contract/>

Overheden op alle niveaus moeten in hun wetgeving en beleid garanderen dat alle werkenden recht hebben op eerlijk loon of inkomen, sociale zekerheid en gezond en veilig werk. Ook moeten zij werk maken van het uitbannen van kinderarbeid en gedwongen arbeid, en het tegengaan van alle soorten discriminatie, geweld of intimidatie op de werkvloer. Dat gaat niet vanzelf. Overheden moeten extra nadruk leggen op vrijheid van vereniging en collectieve onderhandeling.

Zonder respect voor en handhaving van deze rechten kunnen democratische vakbonden niet goed functioneren en komen ook de andere rechten onder druk te staan. Deze vakbondsrechten zijn een voorwaarde voor een effectieve sociale dialoog, die op zijn beurt voorwaardelijk is in het duurzaam realiseren van eerlijk werk. Overheden moeten in de uitvoering van dit beleid voldoende randvoorwaarden creëren voor een gelijk speelveld, en daar ook naar handelen. Daarbij is het van belang dat er nauw wordt samengewerkt met bedrijven en werkenden in zowel de formele sectoren als de informele economie.

Werkgevers in zowel de publieke als de private sector hebben de verantwoordelijkheid om arbeidsomstandigheden zodanig te verbeteren dat een inclusieve en duurzame bedrijfsvoering met respect voor arbeidsrechten binnen handbereik komt en werknemers een eerlijke beloning krijgen.

Arbeidsrechten worden aantoonbaar en beduidend beter gerespecteerd als werknemers georganiseerd zijn in vrije democratische en representatieve vakbonden. Vakbonden zijn sterk als ze veel leden hebben, democratisch, actief en representatief zijn en ook in staat zijn te organiseren, waaronder informeel werkenden die in veel landen in de meerderheid zijn. Voor veel bonden is dit een uitdaging, ze worden dikwijls tegengewerkt.

Mondiaal FNV steunt bonden in het werven van meer leden, het streven naar vernieuwing en het bereiken van inclusiviteit. Ook ondersteunen we ngo's die opkomen voor fundamentele arbeidsrechten en werknemers in bijvoorbeeld de informele sector bij het oprichten van vakbonden.

Naast sociale dialoog is ook mobilisatie, lobby en campagne richting overheden en werkgevers belangrijk, die gevoed worden door onderbouwd onderzoek en ervaringen van betrokkenen. Hierin moet voldoende aandacht zijn voor inclusie en een rechtvaardige transitie. Op deze manier wordt de stem van alle werknemers gebruikt voor de ontwikkeling en implementatie van wetgeving en beleid rondom duurzame productie en diensten, met respect voor arbeidsrechten.

Allianties met gelijkgestemde organisaties zoals internationale vakbonden en ngo's kunnen een versterkende rol spelen. Ook zuid-zuid verbindingen en zuid-noord verbindingen tussen vakbonden draagt bij aan een sterke vakbeweging in een tijd waarin steeds minder plaats lijkt voor een kritisch maatschappelijk middenveld.

Daarbij moet de focus liggen op zuidelijk eigenaarschap en het versterken van vakbonden en arbeidsorganisaties om voor arbeidsrechten op te komen en betere werkomstandigheden te realiseren. Ook moeten werkenden toegang hebben tot een functioneel en onafhankelijk klachtenmechanisme. Bedrijven moeten er in hun waardeketen voor zorgen dat werkenden hun klachten ook echt kunnen indienen. Dit geldt eveneens voor werkenden die hierbij meer obstakels tegenkomen zoals migranten, vrouwen en informeel werkenden.

3.2 MONDIAAL FNV IN NEDERLAND EN BINNEN EUROPA

Op internationaal niveau zet Mondiaal FNV zich in voor een eerlijke bedrijfsvoering van Nederlandse en internationale ondernemingen die zakendoen in het mondiale zuiden. Daarnaast wil Mondiaal FNV dat de Nederlandse overheid en de Europese Unie zich met samenhangend beleid en coherente inzet hard maken voor het respecteren van arbeidsrechten in het mondiale zuiden.

Dit betekent dat bedrijven verantwoord ondernemen in lijn met internationale normen en daarmee bijdragen aan het respecteren van arbeidsrechten in hun waardeketens, en dat de Nederlandse overheid verder kijkt dan de kortetermijnbelangen van de BV Nederland. De Nederlandse overheid en de Europese Unie moeten arbeids- en mensenrechten centraal stellen in hun beleid en bijdragen aan eerlijk werk in het mondiale zuiden.

Mondiaal FNV en haar partners doen onderzoek naar lokale arbeidsomstandigheden en gebruiken dit om misstanden op de agenda te zetten bij de private sector en de overheid. Met actief betrokken partners uit het mondiale zuiden en een groot netwerk in Nederland en Europa lukt het Mondiaal FNV om bedrijven aan te spreken en aan te dringen op verbeteringen in de gehele waardeketen. Mondiaal FNV zal bedrijven die minder ontvankelijk zijn via actie en campagne in beweging brengen.

Mondiaal FNV zal daarnaast financiële instellingen als ontwikkelingsbanken en pensioenfondsen ertoe aanzetten verantwoord arbeidsrechtenbeleid toe te passen om daarmee vanuit hun invloedrijke positie bij nationale en multi-nationale ondernemingen respect voor arbeidsrechten af te dwingen.

Overheden scheppen met beleid en regelgeving een kader om toe te zien op een eerlijke bedrijfsvoering. De Nederlandse overheid heeft de verantwoordelijkheid om respect voor arbeidsrechten wereldwijd te beschermen en behoort dit te zien als een verplichting binnen internationaal ondernemen en in internationale handel.

Mondiaal FNV zal zich hier actief voor inzetten en verwacht dat de Nederlandse overheid mensenrechtenregelgeving voor internationaal ondernemen ontwikkelt en implementeert en Nederlandse bedrijven aanspreekt op het respecteren van arbeidsrechten wereldwijd. Ook verwachten we dat de overheid er bij de EU op aandringt arbeidsrechten mee te nemen als focus in Europees beleid. Als onderdeel hiervan moeten werknemers en hun vertegenwoordigers toegang hebben tot een onafhankelijk en functioneel klachtenmechanisme.

De Europese Unie moet met regelgeving en beleid komen op het respecteren van arbeids- en mensenrechten in internationale waardeketens, waarin zij oog heeft voor de belangen van alle werkenden. De Nederlandse overheid beïnvloedt zowel de ontwikkeling als implementatie van EU-beleid. Op Europees niveau werkt Mondiaal FNV hierop effectief samen met de FNV en de internationale vakbeweging in lobby- en campagneactiviteiten, met input van, en in samenspraak met, haar lokale partnernetwerk.

Het is van belang dat de Nederlandse overheid en Europese Unie zich hardmaken voor het respecteren van arbeidsrechten in het mondiale zuiden met samenhangend beleid en coherente inzet. Dat gaat verder dan eerlijke waardeketens, maar bestrijkt hulp- en handelsbeleid, rechtvaardige belastingheffing, het bestrijden van ongelijkheid tussen en binnen landen en een centrale plaats voor arbeids- en mensenrechten in hun buitenlandbeleid. Ook dient het extra oog te houden voor de ruimte die maatschappelijke organisaties en vakbonden hebben om hun stem te laten horen, moet het inclusief zijn en de nadruk leggen op een rechtvaardige klimaattransitie.

Het recht om je als werknemers te organiseren in een vakbond staat wereldwijd onder druk. De democratische ruimte voor vakbonden en andere maatschappelijke organisaties wordt steeds kleiner. Respect voor vakbondsrechten is een noodzakelijke voorwaarde voor eerlijk werk en daarom dringen we bij de Nederlandse overheid en de Europese Unie aan op meer aandacht voor, en concreet beleid op het schenden van vakbondsrechten.

3.3 MONDIAAL FNV IN DE INTERNATIONALE ARENA

Economieën zijn nauw met elkaar verweven en veel besluiten worden op internationaal niveau genomen. Meer mensen werken in multinationale bedrijven en maken deel uit van internationale waardeketens. De uitdagingen waar werknemers en vakbonden voor staan zijn complexer: structurele ongelijkheid, flexibilisering, gebrek aan leefbare lonen, de platformeconomie, de klimaatcrisis. Het zijn wereldwijde ontwikkelingen met grote lokale en vaak persoonlijke impact op mensen. Veel wet- en regelgeving is nationaal, terwijl veel bedrijven internationaal opereren. Er zijn internationale spelregels nodig om arbeidsrechten overal te kunnen waarborgen.

Naast sterke vakbonden in bedrijven en landen hebben we ook sterke internationale vakbonden nodig die op internationaal niveau invloed hebben. Die kunnen onderhandelen met internationale bedrijven en lobbyen richting internationale organisaties en multinationale organisaties als de ILO. Die ook bijvoorbeeld klachten kunnen indienen bij de ILO of de OECD. Die de race naar beneden, naar de goedkoopste productie met de slechtste arbeidsvoorwaarden, kunnen stoppen.

Dat vereist dat de internationale vakbondsorganisaties representatief en inclusief zijn, goed zijn in het samenbrengen van soms tegengestelde belangen, kundig zijn in internationale lobby en het organiseren van internationale campagnes en aanwezig zijn in relevante internationale fora zoals de ILO en de VN-klimaatop. Dat georganiseerde werknemers samen optrekken en zich niet tegen elkaar uit laten spelen. Daarbij is het zaak om kennis uit te wisselen en te komen tot gezamenlijke weloverwogen strategieën om die mondiale uitdagingen te adresseren.

Internationale vakbonden zoals wereldwijde sectorbonden en de ITUC zijn democratische, autonome organisaties waarvan de FNV lid is. Mondiaal FNV werkt met internationale vakbondsorganisaties samen in projecten, lobby en campagne. We bevorderen internationale samenwerking en kennisuitwisseling. Daarnaast ondersteunen de internationale activiteiten van wereldwijde vakbonden onze eigen lobby in Nederland of Europa, en onze inbreng bij de ILO. We ondersteunen de capaciteitsversterking en internationale samenwerking binnen en tussen de wereldwijde vakbonden, met een focus op het bevorderen van inclusie, gelijkwaardigheid en representatie. We doen dit in nauw overleg met de verschillende FNV-sectoren die aangesloten zijn bij de betreffende internationale sectorbond.

Ook steunen we het versterken van de sociale dialoog en onderhandelingen op internationaal niveau, zoals in bijvoorbeeld internationale overeenkomsten met multinationale bedrijven. Indien er een Nederlandse link is, doen we dit samen met de FNV. In verschillende ketens werken we direct samen met de wereldwijde vakbonden, (Nederlandse) bedrijven en andere relevante actoren.

Schendingen van vakbondsrechten en de steeds kleiner wordende speelruimte voor maatschappelijke organisaties en vooral die van vakbonden is een toenemend probleem in steeds meer landen en regio's. Wereldwijde campagnes over erkenning van vakbondsrechten zijn nodig om voor lokale vakbonden de ruimte te creëren om te kunnen opereren. Wereldwijde sectorbonden en de ITUC spelen hierin een belangrijke rol. Mondiaal ondersteunt campagnes voor het erkennen en naleven van vakbondsrechten en brengt dit onder de aandacht bij relevante stakeholders in ons netwerk, zoals de Nederlandse overheid en bedrijven.

3.4 SAMENHANG TUSSEN DE NIVEAUS

Alle niveaus waarop Mondiaal FNV werkt hangen met elkaar samen. We zorgen dat lokale vakbondspartners gehoord worden op het internationale toneel. We zorgen ervoor dat hun prioriteiten en praktijkkennis doorklinken bij het maken van internationaal beleid en een verantwoorde bedrijfsvoering door bedrijven.

Want een vakbeweging die internationaal goed samenwerkt en sterk is, kan op internationaal niveau resultaten boeken met een betere positie van vakbonden in het mondiale zuiden als gevolg. Daardoor zorgen we ervoor dat internationale bedrijven werken met respect voor arbeidsrechten in hun hele waardeketen. En dat de Nederlandse overheid en de EU inzetten op respect voor arbeidsrechten wereldwijd. Ze dragen zo bij aan meer ruimte voor lokale en nationale vakbondspartners in het mondiale zuiden waardoor de stem van de werkenden beter gehoord kan worden. Zo zetten we stappen richting eerlijk werk voor iedereen.

4. WAT DOET MONDIAAL FNV?

4.1 BEWUSTWORDING EN SOLIDARITEIT

Om een eerlijkere verdeling in de wereld te bevorderen is kennis nodig, solidariteit en het inzicht dat we als werknemers allemaal met elkaar te maken hebben en vaak in hetzelfde schuitje zitten. We laten de gevolgen van de wereldwijde ongelijkheid zien door duidelijk te maken hoe werknemers in het mondiale zuiden worden behandeld en soms gewoonweg worden uitgebuit. Hoe vrouwen of LHBTI+ personen vaker buiten de boot vallen. Hoe de klimaatcrisis goed werk voor velen bedreigt. En wat dat te maken heeft met het politiek-economische beleid in Nederland of ons consumptiegedrag. Als vakbondsorganisatie richten we ons op de achterban van de FNV, de FNV-leden, en op consumenten.

We bevorderen, samen met de FNV, concrete solidariteit tussen FNV-leden en werknemers elders. We voeren actie als vakbondscollega's in het mondiale zuiden in het nauw zitten. De FNV heeft een eigen solidariteitsfonds om vakbonden in het mondiale zuiden te steunen. Mondiaal FNV ondersteunt de FNV hierbij en werkt nauw samen met de actieve leden van de FNV. Ook bevorderen we internationaal contact tussen FNV-leden en partners. Door de synergie tussen het werk van de FNV en Mondiaal FNV ontstaat ook meer draagvlak voor internationaal vakbondswerk.

4.2 STRATEGISCHE PROGRAMMERING EN FINANCIËLE ONDERSTEUNING

Mondiaal FNV ondersteunt partners financieel en op andere manieren, zoals technische ondersteuning. Ons programma stellen we op basis van de lokale context, de input en prioriteiten van onze samenwerkingspartners. Zij zijn onze ogen en oren. Als spin in het web verzorgt Mondiaal FNV de samenhang. Mondiaal FNV levert ook zelf kennis en expertise. Mondiaal FNV legt verbanden, brengt stakeholders met elkaar in contact en zorgt ervoor dat projecten krachtiger en inclusiever worden en projecten van verschillende partners samen grotere mondiale impact krijgen.

Mondiaal FNV wil vakbonden inclusiever maken en zorgen voor meer aandacht voor discriminatie op de werkvloer. Met meer zeggenschap voor vrouwen, LHBTI+ personen en mensen van diverse kleur. Dit doen wij in alle projecten en programma's. Organisaties die onze steun vragen, vragen wij om te voldoen aan minimale eisen wat betreft gender en inclusiviteit.

Mondiaal FNV heeft als organisatie met de thuisbasis in Nederland toegang tot fondsen waar organisaties uit het zuiden moeilijker toegang toe hebben. Door onze effectieve fondsenwerving bieden we partners toegang tot financiële middelen die ze anders niet zouden hebben. Mondiaal FNV is als zodanig de makelaar tussen organisaties in het zuiden en donoren. Wij zorgen ervoor dat dit geld goed wordt gebruikt. Door organisaties financieel sterker en duurzamer te maken, wordt hun zichtbaarheid vergroot en daarmee de mogelijkheid dat zij zelf eerder aanspraak kunnen maken en toegang krijgen tot nationale/regionale fondsen.

Mondiaal FNV gaat als financier bij voorkeur langdurige partnerschappen aan. Continuïteit en vertrouwen zijn belangrijk als het gaat om het helpen oplossen van structurele problemen en om partnerorganisaties in staat te stellen na verloop van tijd zelfstandig door te gaan.

4.3 LEREN, INNOVEREN EN OPSCHALEN

Ook de vakbeweging moet vernieuwen en meebewegen met een voortdurend veranderende realiteit. Wereldwijd staan bonden voor de uitdaging om vernieuwende projecten en strategieën te ontwikkelen. Mondiaal FNV zorgt dat die ideeën de kans krijgen en wereldwijd gedeeld kunnen worden. Zo kunnen bonden van elkaar leren en worden we samen sterker en slimmer.

Vakbonden uit het mondiale zuiden kunnen bij ons terecht voor ondersteuning van pilotprojecten die specifieke problemen aanpakken. Waaronder projecten die ongelijkheid tegengaan. Als een project na de pilotfase potentie heeft ondersteunt Mondiaal FNV ook het opschalen van de aanpak. Mondiaal FNV verzamelt de vernieuwende ideeën en verspreidt die door workshops, conferenties, brochures en natuurlijk sociale media.

Vakbondsleiders in Oeganda volgen een training. Foto: Compass Media/Jeroen van Loon

4.4 TECHNISCHE ONDERSTEUNING

Op verzoek van partners biedt Mondiaal FNV technische ondersteuning op maat, op het gebied van onderhandelen, lobby, ledenwerving en organiseren en campagnevoeren. Daarnaast steunen we partners op het gebied van financiële capaciteitsontwikkeling, en op specifieke thema's als veiligheid en gezondheid of leefbaar loon. Bij het versterken van de organisatiecapaciteit is altijd specifiek aandacht voor het inclusiever maken van de vakbonden. Soms is de kennis en expertise die relevant is voor de partner het beste in Nederland te vinden, bijvoorbeeld bij Mondiaal FNV of de FNV. Maar in veel gevallen kan expertise uit het land van de partner zelf, of uit andere landen, worden ingeschakeld. Mondiaal is in deze gevallen de makelaar. Partijen die verspreid zijn over de hele wereld, en die elkaar zonder Mondiaal FNV niet snel zouden vinden. Mondiaal FNV heeft een netwerk van deskundigen die kunnen worden ingezet. Ook kunnen we op maat expertise zoeken. Daarnaast werken we regelmatig samen met het Dutch Employers Cooperation Programme (DECP) waarbij DECP de werkgeversorganisatie begeleidt en wij de vakbonds-expertise inbrengen.

Ook ondersteunt Mondiaal FNV stages, en bijvoorbeeld bezoeken aan Nederland of de EU, indien dat van nut is voor de organisatie.

4.5 ONDERZOEK EN KENNISDELING

Onderzoek doen en kennis delen staan aan de basis van het werk van Mondiaal FNV. Zowel wijzelf als onze partners zetten onafhankelijk onderzoek uit, en financieren dat waar nodig. De gegevens worden gebruikt als nulmeting, voor innovatie en ter evaluatie en voor lobby- en campagnedoelinden.

Door aan de start van een project de stand van zaken op het thema te onderzoeken, hebben we op een later moment inzicht in de effectiviteit van onze aanpak. Het evalueren van de effectiviteit is essentieel; zo leren wij en onze partners van elkaar. Is een aanpak effectief, dan doen we onderzoek naar wat werkte, wat niet en waarom. Die kennis delen we met andere partners. Zo kan er sneller worden geïnoveerd en kunnen we nog meer impact maken.

Om ons lobby- en campagnewerk te ondersteunen en het nog impactvoller te maken, doen we gericht onderzoek. Zo voorzien we onze argumenten van een goede wetenschappelijke onderbouwing. Mondiaal FNV faciliteert kennisdeling op een participatieve manier met en tussen onze partnerorganisaties. Zo leren we van elkaars successen en fouten. Onze publicaties zijn altijd open source (met bronvermelding).

4.6 LOBBY EN CAMPAGNES

Mondiaal FNV voert in samenwerking met de FNV en met partners een lobby richting de Nederlandse en Europese overheden en relevante internationale instellingen als de OESO, de ILO en Internationale Financiële Instellingen (IFI's). Zo streven we naar aangescherpte wetgeving en internationale afspraken. Waar nodig zetten we onze lobby kracht bij door middel van acties en campagnes.

Daarnaast faciliteert Mondiaal FNV internationale lobby van partners uit het mondiale zuiden. Dat doen we in continue afstemming met de betrokken partner(s), voornamelijk door toegang te realiseren tot relevante stakeholders. Onze vakbondspartners hebben zo een stem in het beïnvloeden van Nederlandse en internationale politiek en de private sector.

De FNV overlegt in organen als de sociaaleconomische raad (SER) met de sociale partners over zaken als internationale handel, globalisering en de verantwoordelijkheid van Nederlandse bedrijven. Mondiaal FNV trekt hierin samen op met de FNV en brengt de ervaring en het netwerk vanuit verschillende ketens en productielanden in. We zetten onze contacten bij de FNV in om optimaal te profiteren van hun ingangen, netwerk en kennis ten behoeve van onze partnerorganisaties.

4.7 SAMENBRENGEN & AFSTEMMEN

Arbeidsrechtenschendingen zijn onacceptabel. Economische groei gebaseerd op uitbuiting van werkenden is niet normaal. Met de samenwerkingspartners bepalen we wat de standaarden voor werknemersrechten wereldwijd zouden moeten zijn. Vervolgens zetten we ons samen in om dat nieuwe normaal te realiseren.

We vergroten de impact van onze partners door ze op strategische thema's samen te brengen. We versterken onze invloed door aansluiting te zoeken met nationale en internationale organisaties, samenwerkingsplatforms en zogenaamde 'multistakeholder' initiatieven.

Op verschillende niveaus draagt Mondiaal FNV bij aan alliantievorming. Bijvoorbeeld door het faciliteren van internationale samenwerking in een keten of een campagne. Dit doen we binnen de zogenaamde IMVO-convenanten maar ook daarbuiten. Binnen die samenwerkingsinitiatieven pleiten we voor directe betrokkenheid van partners als direct belanghebbenden, om synergie te bevorderen en dubbel werk te voorkomen. We zorgen ervoor dat vrouwen en kwetsbare groepen zijn vertegenwoordigd.

